

Kerstpreek 2025

Ik weet niet hoe het u vergaat, maar voor mij is het pas echt Kerstmis, zodra ik het bekende begin van het Lucasevangelie weer hoor: “In die dagen kwam er een besluit van keizer Augustus, dat er een volkstelling gehouden moest worden”.enzovoort enzovoort.

Misschien hebt u eenzelfde soort gevoel wanneer dat oeroude verhaal weer gelezen wordt. Het verhaal van een kind dat geboren werd in een stal, of misschien wel in een grot, dat is nog kouder en onherbergzamer..

Het is een verhaal dat me een beetje ontroert; het klinkt als een prachtig sprookje, maar het is veel meer dan dat, en dat hoop ik nu uit te kunnen leggen.

Het verhaal wordt al eeuwenlang verteld in mooie, oude woorden, en wel in de nacht, als het donker is en koud. In een periode van het jaar dat het al zo lang koud en lichtloos is. Als kind vond ik het al prachtig, dat verhaal over dat weerloze kind dat de hele wereld zou gaan redden. Een zwakke, kleine baby die het helemaal zou gaan maken. Mooier kon toch niet!

Nu – eenmaal volwassen geworden – weet ik wel beter. De ervaring heeft geleerd dat de zwakke juist meestal de dupe is en het juist niet redt,, dat het de kleine man of vrouw is die meestal gepakt wordt. Dat, als je niet sterk bent, je maar beter slim kunt zijn, maar dan nog loop je grote kans het onderspit te delven.

En toch raakt het kerstverhaal me nog stééds, ook nu ik door de eerste naïviteit heen ben. Een kind dat geboren wordt, élk kind dat geboren wordt, is een belofte voor de toekomst, maar bij deze geboorte resoneert er meer mee. Waar zit hem dat nu in?

Laten we dat eens gaan bekijken:

Want waarom ging Jozef volgens de verteller van dit evangelie nu eigenlijk op reis van Nazaret naar Betlehem, toch zo'n 4 a 5 dagreizen ver, terwijl zijn vrouw Maria nota bene hoogzwanger was?

De directe aanleiding was het door keizer Augustus uitgevaardigde bevel, dat iedere inwoner van zijn Rijk zijn grond- en huiseigendom moest laten registreren, en wel in de eigen geboorteplaats. Dit in verband het kunnen heffen van belastingen. Vermogensgoedbelasting zouden wij het nu noemen.

Om de stad Betlehem is het de verteller Lucas te doen: de geboorteplaats van Jozef (en dus ook van het te geboren worden kind). Behorend tot het huis en het geslacht van David. Immers er was voorgezegd in het Oude Testament dat de Messias die ooit zou komen zou stammen uit het geslacht van koning David.

Waarom maakt Lucas gewag van herders, die bij de geboorte van het Messiaskind betrokken zijn? Dat heeft te maken met het feit dat ook de grote koning David eerst maar een gewone herdersjongen was, die ook geroepen werd tot een grote taak. Ook daarin is dus verwantschap te onderkennen: de Messias, de verlosser, de redder van de wereld, wordt als koning David in een heel eenvoudig herdersmilieu geboren.

Bovendien vertegenwoordigen die herders de armen en de verachten in de samenleving van die dagen. Zij staan symbool voor het feit dat Jezus Messias met name Messias voor de armen en de misdeelden wil zijn. Dat blijkt ook al uit het feit dat in de stad van David, dus in zijn eigen stad, niet eens plaats voor hem is. De grootste der mensen vindt zijn thuis temidden van de eenvoudigste herders.

En waarom heeft verteller Lucas het dan over die engel? Dat is om woorden te geven aan wat door mensen nauwelijks te vatten is, laat staan te verwoorden: “Vandaag is voor jullie een Redder geboren, Christus de Heer.”

Met dit kind heeft God zijn entree in de wereld gemaakt; God zelf – zo lijkt de engel te zeggen – heeft handen en voeten gekregen in dit mensenkind.

Weliswaar piepkleine handjes en voetjes, maar toch! En die kleine handjes en voetjes doen me denken aan een verhaal dat me ter ore kwam toen ik zelf nog gevangenispastor was. Het speelt zich af in Canada en wel in een high security prison. Wij zouden zeggen, in een EBI, een extra beveiligde inrichting. Er zitten mensen gevangen die 10 tot 15 jaar straf uitzitten.

De dominee van die inrichting was voor het eerst vader geworden en hij had samen met zijn vrouw besloten hun kindje in zijn eigen gevangenis te dopen.

De directie had daar aanvankelijk grote bezwaren tegen, maar ook deze dominee kon praten als Brugman, dus de directeur gaf uiteindelijk toe op voorwaarde dat de doop niet van tevoren zou worden aangekondigd.

En zo geschiedde het, dat de ouders met hun baby binnenkwamen en dat daar 60 gevangenen bijeen waren. De dominee realiseerde zich opeens scherp, dat daar mensen bij waren die in geen tien, vijftien jaar een kind in handen hadden gehad.

Een grote man kwam op hem af en nam het kind in tranen over en kuste het; maar daarna gaf hij het door en zo ging de baby van hand tot hand.

“Toen” zei die betreffende dominee “toen begreep ik waarom de Verlosser als kind ter wereld moest komen”.

Een kind brengt het beste in ons boven, het kind van Godswege het aller, allerbeste.

Maar nogmaals, een baby heeft maar piepkleine handjes en voetjes! Gods entree in de wereld had dat formaat maar hoor! En toch beelden we het kindje Jezus altijd veel groter af in onze kerstgroepen, hebt u dat wel eens gezien? Het beeldje van het kindje Jezus is naar verhouding veel groter dan de hem omringende beelden, bv die van Maria en Jozef, en van de herders en de engelen. U moet er maar eens op letten. Het beeldje van het kindje Jezus heeft vaak niets meer van een pasgeboren baby, maar het lijkt wel een vroegwijs kind, een kleine volwassene die al wel weet hoe de wereld in elkaar steekt en die al weet heeft van alle narigheid en ellende in die wereld van ons.

Waarom beelden we dat kind van Betlehem toch zo groot uit? Zou het kunnen zijn dat we diep in ons hart geen beeld van God kunnen accepteren als een kleine, onmondige baby? Hebben we dat beeldje, hebben we God daarom maar wat groter gemaakt? Omdat we vast willen houden aan ons beeld van een grote, sterke en almachtige God?

Het gekke is nu, dat we in onze kerstliederen het kind Jezus piepklein maken, is u dat wel eens opgevallen? We zingen van kindeke teer en van O Jesulein suss. Het wemelt in onze kerstliederen van de lieve verkleinwoordjes. We zingen van herdertjes en schaapjes en engeltjes.

Ja, in onze kerstliederen maken we het kind van Betlehem zo klein en zo teer en zo ontstellend hulpeloos, dat het voor ons gevoel althans, nooit meer een echt mens van vlees en bloed kan worden, dat het nooit meer die kerel kan worden die het opnam voor anderen. Dat het nooit meer die grote profeet kan worden die vrijmoedig zijn stem verhief tegen het

onrecht en het machtsmisbruik van zijn dagen, die man die bereid was om voor zijn idealen te sterven.

Waarom is dat dan? Houden we hem zingende zo klein en hulpeloos, zodat we zelf niet aan de slag hoeven?

En toch is dat wat wij mensen zullen moeten a: aan de slag, want het kind werd toevertrouwd aan mensenhanden.

Uiteindelijk viel het ook ten prooi aan diezelfde mensenhanden, maar niet nadat het zelf Redder voor de wereld was geworden, licht van de wereld. Nadat hijzelf onvergetelijke indruk had gemaakt door zijn manier van zijn doen en zijn goedheid. Zijn leven maakte alles anders. Zijn leven, gebrandmerkt in ons geheugen en de blijvende aansporing voor onze handen om te doen wat Hij gedaan heeft: het kleine groot maken, het zwakke sterk, het donker licht.

Vandaag is voor jullie een Redder geboren. Amen.